

Motion till riksdagen 2008/09:Ub2

**av Berit Andnor och Hans Stenberg (s)
med anledning av prop. 2008/09:50**

Ett lyft för forskning och innovation

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning inom Mittuniversitetet.

Motivering

När Mitthögskolan etablerades 1993 representerade den en ny organisatorisk idé inom det svenska högskolesystemet. Den skapade förutsättningar för att utveckla akademisk utbildning och forskning av hög kvalitet, och den gav i detta sammanhang bättre möjligheter till samverkan med näringsliv och omgivande samhälle än traditionella en-campus-högskolor. Strukturen krävde ett pedagogiskt nytänkande som rönt intresse vid utveckling av framtida utbildning även vid traditionellt uppbyggda universitet och högskolor. Mitthögskolan lokaliserades geografiskt till en region som hade långt till närmaste universitet.

Det mest påtagliga tecknet på att denna satsning var framsynt och har givit resultat är att Mitthögskolan efter prövningar bedömdes ha den kvaliteten att den fr.o.m. den 1 januari 2005 kunde övergå till att bli universitet – Mittuniversitetet.

När Mittuniversitetet nu etablerats är det mycket angeläget från såväl regional som nationell synpunkt att det ges reella möjligheter och resurser att utvecklas till ett starkt universitet. Det är allvarligt om regeringen vid resursfördelningen till Mittuniversitetet och inte tar hänsyn till att universitetet endast funnits i knappa fyra år. Mittuniversitetet behöver en förstärkning i form av en tillväxtresurs.

Fel! Okänt namn på

Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskningen inom Mittuniversitetet är profilerad och inriktas mot att bedriva forskning av hög internationell kvalitet på områden där stark forskningsverksamhet svarar mot regionala behov. En regional FoU-strategi har utarbetats i samverkan mellan Mittuniversitetet och regionala organ. Universitetet tar vidare aktiv del i det regionala tillväxtarbetet i två län och har omfattande aktiviteter inom mål 2 och mål 3. Organisationen för stöd till externfinansierad forskning har stärkts med särskild inriktning mot internationell forskningsfinansiering. Detta genomförs i nära samarbete med de intentioner som ges i EU-kommissionens grönbok Europeiska området för forskningsverksamhet – Nya utsikter, där man utöver ett fåtal spetsforskningsenheter talar om ”ett rikt nät av universitet och offentliga forskningsorganisationer inom hela EU, som går i främsta ledet när det gäller att tillgodose forsknings- och utbildningsbehov på nationell, regional och sektoriell nivå”.

Mittuniversitetet definierade 2004 sex tvärvetenskapliga forskningsprofiler. Dessa profiler har i huvudsak utvecklats med utgångspunkt i Mittuniversitetets kompetens och definierade regionala behov. De starkaste komponenterna ur dessa forskningsprofiler har nu konsoliderats under rubriken ”Skog och fjäll som resurser för näringsliv och livskvalitet” med underrubrikerna Näringsliv, Livskvalitet och Lärande. De tre valda begreppen rymmer de centrala delarna ur Mittuniversitetets forsknings- och utbildningsstrategi och passar väl in på de områden som är av intresse för universitetets strategiska samarbetspartner.

Till området näringsliv räknas bl.a. verksamheten inom områdena skogsindustri och skogens värdekedja samt industriell informationsteknologi och digitala tjänster som är väl etablerade och internationellt erkänd. Omfattande forskning bedrivs inom det skogsindustriella forskningscentret FSCN, inom Excellence Center Acreo Fiberoptik Center (AFOC) och i samarbete med den av Vinnova finansierade vinnväxt-miljön Fiber Optic Valley. Det är också inom dessa områden som förmågan till samproduktion är mest etablerad t.ex. genom gemensamma forskningsprojekt, masterprogram och forskarskolan i mekanisk massateknik. Skogsindustrin har en stor nationell betydelse genom sitt omfattande exportöverskott. Skogen är också en viktig resurs som förnybar energikälla. Utveckling av metoder för effektivare råvaruutnyttjande är nödvändiga för att skapa tillväxt inom ett område där råvaran blir en begränsande faktor.

Skogsindustriell forskning vid Mittuniversitetet fokuserar på effektivisering av de mycket avancerade tillverkningsprocesserna i massa- och pappersindustrin samtidigt som nya användningsområden för fiberbaserade produkter studeras. Visionen är att bygga vidare på en redan stark miljö för utveckling och förnyelse inom basindustrin, särskilt för industri baserad på skogsråvara, samt att utveckla metoder och verktyg för arbete och tjänsteproduktion på distans. En koppling mellan basindustrin och sektor för finansiella tjänster finns genom den stora betydelse som kapitalfrågor har för den kapitalintensiva råvarubaserade industrin och för kostnadskrävande innovationsverksamhet. Centralt inom området är också forskningen inom entreprenörskap, som

Fel! Okänt namn på

exempelvis studerar skillnader beträffande företagskultur och motivationsförmåga mellan småskaliga verksamheter och storföretag.

Området livskvalitet innehåller turism, idrott och upplevelseteknologi som är väl etablerade kompetensområden vid Mittuniversitetet och knyter an till den omfattande turismindustrin i fjällbygden och satsningen på Nationellt Vintersportcentrum i Östersund med forskning inom bl.a. sportteknologi. I fjällvärlden sker en snabb tillväxt med anledning av ett allt större resande för rekreation och aktivt friluftsliv. Sambandet mellan motion/idrott och hälsa är välkänt, och frågor om vad som skapar trygghet i en värld som kan upplevas som hotfull, sysselsätter för närvarande flera forskargrupper. Frågan om hur regionala resurser bidrar till livskvalitet står därmed i centrum för en rad befintliga satsningar. Till området livskvalitet anknyter också viktig verksamhet kring olika aspekter av e-samhällets utveckling, bl.a. när det gäller nya distansberoende tjänster och produkter, inte minst inom lärande, omsorg och vård.

Mittuniversitetets forskning och utbildning inom turism, upplevelseproduktion och sport- och friluftsliv (tjänster och produkter) utgör en viktig del av det innovationssystem som växer fram inom turismen och närbesläktade näringar. Det är samproduktion med externa aktörer t.ex. genom ”Peak of Tech Adventure”, turismforskningsinstitutet ETOUR och med hjälp av erfarenheter från FSCN.

Inom området lärande är Mittuniversitetet i dag en av landets volymmässigt största aktörer inom nätbaserad utbildning och flexibel utbildning. Nätbaserad utbildning i flexibla former är ett nyckelbegrepp för kompetensutveckling inom näringslivet där sådana aktiviteter oftast ska kombineras med ordinarie arbetsuppgifter. Metoder och verktyg för IT-baserad utbildning ska analyseras och prövas noga för att sedan tillämpas i kompetensutbyte med det omgivande samhället. Områdena entreprenörskap och lärande liksom även området medie- och kommunikationsvetenskap, där Mittuniversitetet är en ledande aktör, är i hög grad betjänta av ökad kunskap om distansberoende kommunikationsformer och teknik. I utvecklingen av lärandet ingår att arbetslivsanknyta alla utbildningsprogram, att utveckla ett utbud för det livslånga lärandet och att öka bildningen kring t.ex. kulturarv och språk. Innehållet i lärandet utgörs av det stora utbud av utbildningar som ges inom såväl samhällsvetenskap som humaniora, naturvetenskap och teknik.

Utbildningarnas innehåll utgör en grund och skapar förutsättningar för kompetensutveckling inom samtliga områden. Det finns därför starka skäl att utveckla forskningen för att Mittuniversitetet ska bli en ledande aktör inom nätbaserat lärande och kunna sprida innehållet med bästa möjliga effekt.

Forskningen sker till stor del i samproduktion med näringslivet och offentlig sektor där närhet och nytta är ledord. Samarbetet med externa aktörer är således väl utvecklat såväl regionalt som nationellt och internationellt. Detta har till stor del byggts upp med stöd av KK-stiftelsen, Vinnova, EU:s regionala fonder och EU:s ramprogram. Inom forskningen sker i dag samarbete med ett hundratal stora och små företag. Inom offentlig sektor sker ett omfattande samarbete med landstingen inom vårdområdet, med kommunerna inom lärandet och med statliga och kommunala enheter för utveckling och förvaltning

Fel! Okänt namn på

av e-tjänster. Nationellt Vintersportcentrum är etablerat med stöd av idrottsrörelsen genom Sveriges Olympiska Kommitté. Viktiga samarbetspartner är också Åkroken Science Park och Business Incubator.

Kvalificerad forskning inom naturvetenskap och teknik kräver tillgång till avancerad experimentell utrustning. Mittuniversitetet har med hjälp av extern finansiering, i huvudsak via mål 1, kunnat bygga upp avancerade forskningsmiljöer inom elektroteknik och fiberteknologi. Dessa miljöer är viktiga för både universitetets forskning och som en resurs för regionens företag. Därför behövs långsiktig finansiering för att driva och underhålla dessa miljöer.

En stor del av den samproducerade forskningen sker med extern finansiering, både internationell, nationell och regional. Det är emellertid svårt att driva en alltför stor del av forskningen med externa medel. Stabilitet i verksamheten och balans i ekonomin kräver förutsägbarhet som bara kan uppnås om en tillräckligt stor andel av resurserna är fasta. Sammantaget konstateras således ett behov av att få ökade fasta forskningsresurser att använda främst för doktorandanställningar, medfinansiering i externa projekt och för drift och underhåll av dyra forskningsmiljöer.

Mittuniversitetets möjligheter att genom tillämpad forskning i samverkan med näringslivet bidra till den nationella och den regionala tillväxten kräver en förutsägbarhet när det gäller forskningsresurser. Ökade fasta forskningsresurser säkerställer att Mittuniversitetet även fortsättningsvis kan bedriva forskning av hög standard till nytta för Sverige och regionen.

Stockholm den 12 november 2008

Berit Andnor (s)

Hans Stenberg (s)